

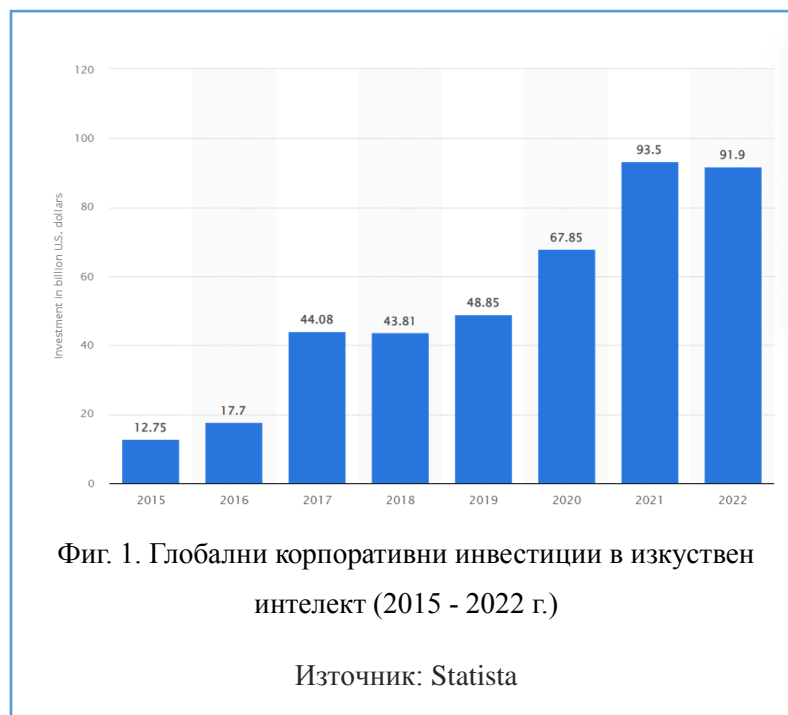
Възможности за използването на изкуствен интелект при производството на статистическа информация

Ако днес попитаме някого какво е изкуствен интелект, той със сигурност ще ни отговори. Причината за това е, че напоследък толкова много се говори за него и по телевизията, и в интернет, че хората започнаха да се интересуват и информират по този въпрос. Изкуственият интелект (ИИ) може да се определи като способността на машините да демонстрират способности, които са характерни за хората, като разсъждаване, творчество, способен е да се учи и да прилага наученото. Допреди известно време се срещаме с изкуствения интелект единствено във научнофантастичните филми, приемахме го като измислица, но днес все повече навлиза в нашето ежедневие. Той започва да се усъвършенства и прилага във всякакви сфери - онлайн пазаруването, образованието, здравеопазването, архитектурата, маркетинга и т.н. Изкуственият интелект навлиза и в нашия бит. Пример за това е функцията на телефоните за лицево разпознаване, гласовото търсене и дори прахосмукачките роботи. Съществуват възможности изкуственият интелект да намери приложение и в статистиката.

Той в никакъв случай не може да замени човешкия разум, но може да помогне на хората в някои дейности, да ги улесни. Най-вече в изчислителните, каквато е и статистиката. Може да събира необходимите сурови данни, да ги обработва и да представя крайните резултати. По този начин се оптимизира и ускорява целият процес. Въпросът със събирането на данни е малко по-особен. Изкуственият интелект може да събира статистически данни само по електронен път, тъй като все още не е развит в такава степен, че да съществува друга възможност. Вариант може да бъде събиране чрез електронни анкети, които хората са попълнили. При дейности, които се извършват онлайн, като електронното пазаруване, електронни плащания и т.н., събирането на данни чрез ИИ вече се е превърнало в част от практиката. От друга страна, когато този процес се извършва от хората, може събирането да се осъществява и лично, както е при преброяването на населението, но това се превръща все повече в рядкост.

Все по-често предприятия инвестират средства в изкуствен интелект (Фиг. 1). През 2022 г. общите глобални корпоративни инвестиции в изкуствен интелект (ИИ) достигат почти 92 милиарда щатски долара, леко намаление възлизащо на 1.6 милиарда долара спрямо предходната година. Наблюдават се два периода, при които инвестициите нарастват главоломно - 2016/2017 г. и 2020/2021 година. През 2021 г. инвестициите са с 25.6 милиарда долара или 37.7% повече в сравнение с предходната година. Това е така, защото

изкуственият интелект е сфера, която не престава да се развива и се очаква така да бъде и в бъдеще. А това разрастване е съчетано с откриване на нови работни места, търсят се повече

специалисти в тази сфера. Както в интернет, така и във висшите учебни заведения започват да се откриват курсове и специалности, свързани с изучаването на ИИ. Но, от друга страна, е възможно някои работни длъжности да бъдат закрити заради замаяната на човека с изкуствен интелект. Доклад на McKinsey & Company прогнозира, че между 2016 г. и 2030 г. напредъкът, свързан с изкуствения интелект, може да засегне около 15% от глобалната работна сила.

Препятствие при събирането и обработването на статистически данни от изкуствен интелект могат да бъдат ограниченията за поверителност и защита на личните данни. Наистина ИИ би улеснил в голяма степен този процес, но промяната може лесно да доведе до повишени потенциални рискове за сигурността, поради което усилията за поверителност трябва да вървят ръка за ръка със споделянето и съхранението на данни.

В бъдеще ИИ би могъл да трансформира процеса на научни изследвания, като ще има безпрецедентна способност за анализиране на огромни набори от данни, изчисляване и откриване на сложни връзки и зависимости между тези данни. На Фиг. 2 се вижда, че изкуственият интелект се използва най-вече в процеси, които изискват събиране, обработване и анализиране на данни. В статистиката все още не се използва така широко, но съществуват предпоставки това да се случи в бъдеще.

Фиг. 2. Процеси, които в голяма степен разчитат на ИИ (Statista)

Искусственият интелект е сфера, която се развива с главоломна скорост, в бъдеще ще разкрие пред хората нови възможности и ще ги улесни в много отношения. Още отсега се наблюдават неговите аналитични умения. Хората вече няма да имат нужда да смятат големи числа, да извършват сложни операции. Искусственият интелект ще улесни този процес, като го извършва за секунди.